

Uchwała Nr .....

Rady Gminy Bodzechów

z dnia 2017r

w sprawie Programu Współpracy Gminy Bodzechów z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego w 2018 roku.

Na podstawie art. 7 ust. 1 pkt 19 i art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2017r. poz. 1875) oraz art. 5 i 5a ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2016r. poz. 1817 z późn. zm.), Rada Gminy uchwała, co następuje:

§ 1

Uchwała się program współpracy Gminy Bodzechów z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego w 2018 roku" zwany dalej "Programem", stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Bodzechów poprzez koordynowanie i nadzorowanie realizacji uchwalonego Programu oraz złożenie do dnia 31 maja 2019 roku Radzie Gminy Bodzechów sprawozdania z realizacji Programu za 2018 rok.

§ 3

1. Uchwała podlega ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Województwa Świętokrzyskiego
2. Uchwała podlega podaniu do publicznej wiadomości na tablicy ogłoszeń w siedzibie Urzędu Gminy Bodzechów oraz Biuletynie Informacji Publicznej.

§ 4

Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2018 roku

RADCA PRAWNY

mgr Zdzisław Niedziela

Program współpracy Gminy Bodzechów z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego w 2018 roku.

Rozdział I

Cel główny i cele szczegółowe programu

§ 1

1. Głównym celem programu jest kształtowanie ładu społecznego w środowisku lokalnym, poprzez budowanie partnerstwa między administracją publiczną i organizacjami pozarządowymi, a w szczególności:

- 1) stworzenie warunków dla rozwoju inicjatyw i struktur funkcjonujących na rzecz społeczności lokalnych,
- 2) umacnianie w świadomości społecznej poczucia odpowiedzialności za siebie, swoje otoczenie, wspólnotę lokalną oraz jej tradycje,
- 3) zwiększenie udziału mieszkańców w rozwiązywaniu lokalnych problemów,
- 4) poprawienie jakości życia poprzez pełniejsze zaspokajanie potrzeb społecznych,
- 5) intensyfikację działań na rzecz dzieci i młodzieży,
- 6) umożliwienie organizacjom pozarządowym indywidualnego występowania z ofertą realizacji projektów konkretnych zadań publicznych, prowadzonych przez samorząd.
- 7) stworzenie warunków do zwiększenia aktywności społecznej mieszkańców gminy szczególnie w zakresie samopomocy.

2. W ramach niniejszego Programu chcemy kontynuować politykę partnerstwa, rozwiązania włączające organizacje pozarządowe i inne podmioty prowadzące działalność pożytku publicznego w system demokracji lokalnej.

Rozdział II

Podmioty Programu

§ 2

1. Władze samorządowe są otwarte na współpracę merytoryczną z inicjatorami przedsięwzięć obywatelskich w sferze działalności pożytku publicznego tj. działalności społecznie użytecznej prowadzonej przez organizacje pozarządowe oraz inne osoby i jednostki określone w ustawie z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2016r. poz. 1817 z późn.zm.), zwanej dalej "ustawą".

2. Podmiotami niniejszego Programu są w szczególności:

- 1) stowarzyszenia (terenowe jednostki organizacyjne stowarzyszeń),
- 2) fundacje (terenowe jednostki organizacyjne fundacji),
- 3) inne, niż wymienione w pkt. 1 i 2 osoby prawne lub jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej którym ustawa przyznaje zdolność prawną niebędące jednostkami sektora finansów publicznych i niedziałające w celu osiągnięcia zysku,
- 4) kluby sportowe niebędące spółkami,

5) spółki akcyjne i spółki z ograniczoną odpowiedzialnością oraz kluby sportowe będące spółkami działającymi na podstawie przepisów ustawy z dnia 25 czerwca 2010 r. o sporcie (Dz. U. z 2017 r. poz. 1463), które nie działają w celu osiągnięcia zysku oraz przeznaczają całość dochodu na realizację celów statutowych oraz nie przeznaczają zysku do podziału między swoich udziałowców, akcjonariuszy i pracowników,

6) osoby prawne i jednostki organizacyjne działające na podstawie przepisów o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej, o stosunku Państwa do innych kościołów i związków wyznaniowych oraz o gwarancjach wolności sumienia i wyznania, jeżeli ich cele statutowe obejmują prowadzenie działalności pożytku publicznego,

7) stowarzyszenia jednostek samorządu terytorialnego,

8) spółdzielnie socjalne.

W dalszej części Programu podmioty te nazywane są "organizacjami".

3. Program skierowany jest do tych organizacji, które prowadzą swoją działalność na terenie Gminy Bodzechów lub na rzecz jej mieszkańców.

Rozdział III

Priorytetowe zadania publiczne

§ 3

Gmina Bodzechów umożliwi udział organizacji w realizacji zadań publicznych w następujących dziedzinach należących, w świetle ustawy, do sfery zadań pożytku publicznego:

- 1) pomocy społecznej, w tym pomocy rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywania szans tych rodzin i osób;
  - 1a) wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej;
  - 1b) udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej oraz zwiększania świadomości prawnej społeczeństwa;
- 2) działalności na rzecz integracji i reintegracji zawodowej i społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym;
- 3) działalności charytatywnej;
- 4) podtrzymywania i upowszechniania tradycji narodowej, pielęgnowania polskości oraz rozwoju świadomości narodowej, obywatelskiej i kulturowej;
- 5) działalności na rzecz mniejszości narodowych i etnicznych oraz języka regionalnego;
- 5a) działalności na rzecz integracji cudzoziemców;
- 6) ochrony i promocji zdrowia, w tym działalności leczniczej w rozumieniu ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (Dz. U. z 2016 r. poz. 1638);
- 7) działalności na rzecz osób niepełnosprawnych;
- 8) promocji zatrudnienia i aktywizacji zawodowej osób pozostających bez pracy i zagrożonych zwolnieniem z pracy;
- 9) działalności na rzecz równych praw kobiet i mężczyzn;
- 10) działalności na rzecz osób w wieku emerytalnym;
- 11) działalności wspomagającej rozwój gospodarczy, w tym rozwój przedsiębiorczości;
- 12) działalności wspomagającej rozwój techniki, wynalazczości i innowacyjności oraz rozpowszechnianie i wdrażanie nowych rozwiązań technicznych w praktyce gospodarczej;
- 13) działalności wspomagającej rozwój wspólnot i społeczności lokalnych;
- 14) nauki, szkolnictwa wyższego, edukacji, oświaty i wychowania;
- 15) działalności na rzecz dzieci i młodzieży, w tym wypoczynku dzieci i młodzieży;
- 16) kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego;
- 17) wspierania i upowszechniania kultury fizycznej;
- 18) ekologii i ochrony zwierząt oraz ochrony dziedzictwa przyrodniczego;
- 19) turystyki i krajoznawstwa;
- 20) porządku i bezpieczeństwa publicznego;
- 21) obronności państwa i działalności Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej;
- 22) upowszechniania i ochrony wolności i praw człowieka oraz swobód obywatelskich, a także działań wspomagających rozwój demokracji;
- 22a) udzielania nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego;
- 23) ratownictwa i ochrony ludności;

- 24) pomocy ofiarom katastrof, klęsk żywiołowych, konfliktów zbrojnych i wojen w kraju i za granicą;
- 25) upowszechniania i ochrony praw konsumentów;
- 26) działalności na rzecz integracji europejskiej oraz rozwijania kontaktów i współpracy między społecznościami;
- 27) promocji i organizacji *wolontariatu*;
- 28) pomocy Polonii i Polakom za granicą;
- 29) działalności na rzecz kombatantów i osób represjonowanych;
- 29a) działalności na rzecz weteranów i weteranów poszkodowanych w rozumieniu ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 r. o weteranach działań poza granicami państwa (Dz. U. 2011, nr 205, poz. 1203);
- 30) promocji Rzeczypospolitej Polskiej za granicą;
- 31) działalności na rzecz rodziny, macierzyństwa, rodzicielstwa, upowszechniania i ochrony praw dziecka;
- 32) przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym;
- 32a) rewitalizacji;
- 33) działalności na rzecz organizacji pozarządowych oraz podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3, w zakresie określonym w pkt 1-32a.

Rozdział IV

Zasady współpracy

§ 4

1. Za realizację Programu zgodną z jego założeniami ze strony bodzechowskiego samorządu odpowiadają:

1) Rada Gminy - w zakresie wytyczania polityki społecznej i finansowej Gminy,

2) Wójt Gminy - w zakresie realizacji polityki, o której mowa w punkcie 1), dysponowania środkami budżetowymi, szczegółowego określania zadań ze sfery zadań pożytku publicznego przewidywanych do realizacji przy udziale organizacji,

2. Zadania o których mowa w ust.1 pkt 2 Wójt Gminy realizuje przy pomocy:

1) komisji konkursowej,

2) Referatu Obywatelsko - Gospodarczego Urzędu Gminy, który w szczególności zobowiązany jest do:

a) udzielania organizacjom wsparcia organizacyjnego i merytorycznego,

b) kontrolowania prowadzonej przez organizacje działalności obejmującej zadania publiczne Gminy,

c) umożliwiania kontaktów pomiędzy organizacjami i poszczególnymi komisjami Rady Gminy,

d) publikowania informacji o organizacjach realizujących zadania publiczne w prasie lokalnej, Biuletynie Informacji Publicznej oraz na stronach internetowych Urzędu Gminy,

§ 5

1. Przedstawiciele organizacji mają możliwość uzyskiwania bieżących informacji na temat prac merytorycznych komisji Rady Gminy, jak i przekazywania tym komisjom swoich wniosków, opinii i uwag. Komisją właściwą dla problematyki organizacji jest Komisja Budżetu, Finansów i Inicjatyw Społecznych.

2. Organizacje mają możliwość przekazywania swoich wniosków, opinii i uwag bezpośrednio Wójtowi Gminy. Wnioski powinny dotyczyć spraw kompleksowych, które przekraczają kompetencje poszczególnych wydziałów Urzędu Gminy lub spraw, które w ocenie organizacji nie zostały potraktowane z należytą uwagą. Wnioski wraz z pisemną dokumentacją należy składać u Wójta Gminy.

3. Stosownie do potrzeb zgłaszanych przez organizacje Referat Obywatelsko - Gospodarczy Urzędu Gminy organizować będzie spotkania organizacji z merytorycznymi pracownikami Urzędu Gminy

Rozdział V

Formy współpracy

§ 6.

1. Realizowanymi w ramach Programu formami współpracy o charakterze finansowym i poza finansowym Gminy Bodzechów z podmiotami Programu są w szczególności:

1) powierzanie zadań publicznych wraz z udzieleniem dotacji na finansowanie ich realizacji lub wspieranie takich zadań wraz z udzieleniem dotacji na dofinansowanie ich realizacji,

2) wzajemne informowanie się o planowanych kierunkach działalności poprzez:

a) utworzenie na stronie internetowej Gminy działu umożliwiającego prezentację organizacji pozarządowych z terenu Gminy Bodzechów,

b) zapoznanie organizacji z obszarami działań, w które mogą się włączyć, jako realizatorzy zadań,

3) pomoc w pozyskiwaniu środków finansowych ze źródeł innych niż środki budżetu Gminy,

4) konsultowanie projektów aktów prawa miejscowego w dziedzinach dotyczących statutowej działalności organizacji pozarządowych w trybie określonym odrębną uchwałą Rady Gminy.

5) inne formy określone w art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2016r. poz. 1817 z późn. zm.)

2. Inne formy współpracy mogą być realizowane poprzez:

1) udostępnianie organizacjom lokali na spotkania ogólnodostępne,

2) bieżące poradnictwo oraz pomoc w organizowaniu szkoleń i składania wniosków aplikacyjnych,

3) prowadzenie działalności promocyjnej i informacyjnej dotyczącej wspólnych przedsięwzięć Gminy i organizacji.

Rozdział VI

Realizacja Programu

§ 7.

1. Podejmowanie współpracy finansowej z organizacjami następuje w drodze otwartych konkursów ofert ogłaszanych przez Wójta Gminy, zgodnie z zasadami zawartymi w ustawie.

2. Wójt Gminy może przeprowadzić konkurs z własnej inicjatywy lub po rozpatrzeniu wniosku organizacji prowadzącej działalność w danym zakresie.

3. Wójt Gminy powołuje w formie zarządzenia komisję konkursową w celu zaopiniowania ofert przedstawionych przez organizacje oraz określa tryb jej pracy.

4. Decyzję o udzieleniu dotacji podejmuje Wójt Gminy, po zapoznaniu się z opinią komisji konkursowej.

5. Warunkiem rozpatrzenia oferty jest sporządzenie jej na formularzu określonym rozporządzeniem Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 17 sierpnia 2016 r. w sprawie wzorów ofert i ramowych wzorów umów dotyczących realizacji zadań publicznych oraz wzorów sprawozdań z wykonania tych zadań (Dz. U. z 2016 r., poz. 1300).

6. Oferta organizacji na wykonanie zadania publicznego może dotyczyć realizacji tylko jednego zadania publicznego, ogłoszonego w konkursie ofert. Środki finansowe uzyskane na realizację zadań w edycjach wcześniejszych konkursów ofert nie mogą być wykazywane przez podmiot jako środki własne w edycjach późniejszych konkursów ofert.

7. Środki przekazywane są wyłonionym w wyniku konkursu organizacjom na podstawie umów zawieranych według wzoru określonego rozporządzeniem o którym mowa w ust. 5.

8. Sposób wykorzystania przyznanej dotacji podlega kontroli i ocenie dokonywanej przez właściwe merytorycznie wydziały Urzędu Gminy lub właściwe gminne jednostki organizacyjne.

§ 8.

Wysokość środków finansowych na realizację zadań objętych Programem określi Rada Gminy w uchwale budżetowej w kwocie nie mniejszej niż 20.000,- zł.

§ 9.

1. Organ wykonawczy jednostki samorządu terytorialnego uznając celowość realizacji zadania może zlecić organizacji pozarządowej lub podmiotom wymienionym w art. 3 ust. 3, z pominięciem otwartego konkursu ofert, realizację zadania publicznego o charakterze lokalnym lub regionalnym, w trybie małych zleceń z pominięciem procedury konkursu zgodnie z art. 19a ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2016r. poz. 1817 z późn. zm.).
2. Pominięcie procedury konkursowej może nastąpić również w przypadkach określonych w art. 11a, 11b i 11c ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2016r. poz. 1817 z późn. zm.).
3. Dofinansowanie lub powierzenie organizacji realizacji zadań publicznych może odbywać się również na zasadach i w trybie innym niż określony w § 7 jeżeli przepisy szczególne przewidują inny tryb ich zlecenia (np. przepisy ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2017 r., poz. 1769) lub na zasadach i w trybie ustawy z dnia 19 grudnia 2008 roku o partnerstwie publiczno - prywatnym (Dz. U. z 2017r, poz. 1834).

§ 10.

W uzasadnionych przypadkach powierzenie organizacji realizacji zadań publicznych może odbywać się także na zasadach i w trybie określonych w przepisach ustawy z dnia 29 stycznia 2004r. Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2017r., poz. 1579).

§ 11.

Program realizowany będzie w okresie od 1 stycznia 2018 r. do 31 grudnia 2018 r.

Rozdział VII

Tryb powołania i zasady działania komisji konkursowych do opiniowania ofert w otwartych konkursach ofert

§ 12.

1. Oferty podlegają zaopiniowaniu przez komisję konkursową w składzie określonym zarządzeniem Wójta Gminy. W skład komisji konkursowej wchodzi przedstawiciele organu wykonawczego, osoby wskazane przez Organizację.

2. Do członków komisji konkursowej stosuje się przepisy ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego – dot. wyłączenia pracownika.

3. Nabór do komisji konkursowych przedstawicieli organizacji odbywa się za pośrednictwem strony internetowej oraz tablicy ogłoszeń Urzędu Gminy, po uchwaleniu Programu współpracy. W skład komisji nie mogą wchodzić osoby reprezentujące organizacje, które biorą udział w konkursie.

4. Komisja konkursowa dokonywać będzie opiniowania ofert w następującym trybie:

1) komisyjne otwarcie złożonych ofert,

2) uporządkowanie ofert pod kątem zaproponowanych do realizacji zadań publicznych,

3) weryfikacja ofert pod kątem formalnym:

a) ocena czy oferta została złożona przez kwalifikującego się oferenta / czy realizacja zadania mieści się w celach statutowych organizacji,

- b) ocena czy oferta została złożona na właściwym formularzu,
- c) ocena czy oferta została złożona w wymaganym w ogłoszeniu terminie,
- d) ocena czy oferta zawiera wszystkie wymagane załączniki i czy spełniają one wymogi ważności,
- e) ocena czy oferta oraz załączniki są podpisane przez osoby uprawnione,
- 4) zapoznanie się z treścią złożonych ofert,
- 5) ocena ofert pod kątem merytorycznym tj:
  - a) przejrzystość harmonogramu realizacji zadania,
  - b) zasięg realizowanego zadania,
  - c) ocena możliwości realizacji zadania przez oferenta /baza, zasoby rzeczowe, kadra, doświadczenie/,
  - d) pomysłowość i innowacyjność zadania,
  - e) współpraca z innymi organizacjami,
- 6) ocena ofert pod kątem finansowania realizacji zadania - ocena kalkulacji kosztów, wielkości deklarowanego wkładu własnego organizacji oraz wielkości środków pozyskanych z innych źródeł wykazanych w kalkulacji kosztów,
- 7) głosowanie komisji nad opiniami dotyczącymi poszczególnych ofert,
- 8) komisja sporządzi protokół zwięźle opisujący przebieg jej prac i zawierający opinie dotyczące poszczególnych ofert sporządzony wg. kryteriów określonych w ust. 2 ze wskazaniem ofert najkorzystniejszych,
- 9) komisja niezwłocznie przedłoży protokół Wójtowi Gminy Bodzechów, który dokona wyboru ofert po zapoznaniu się ze stanowiskiem komisji.
- 10) do wszystkich organizacji składających oferty w konkursie zostaną przesłane pisemne powiadomienia o wynikach postępowania konkursowego,
- 11) informacja o wynikach konkursu zostanie zamieszczona na stronach internetowych Urzędu Gminy, w Biuletynie Informacji Publicznej oraz na tablicy ogłoszeń w Urzędzie Gminy.

5. Kryteria stosowane przez komisję konkursową przy opiniowaniu oferty:

- 1) zgodność złożonej oferty z wymaganiami konkursowymi,
- 2) możliwość realizacji zadania przez organizację - posiadanie odpowiednio przygotowanej kadry, środków rzeczowych, warunków lokalowych i innych,
- 3) zgodność oferty ze szczegółowymi warunkami realizacji zadania, przewidywany efekt społeczny - np. przybliżona liczba adresatów działań organizacji,
- 4) ocena dotychczasowej współpracy organizacji z Gminą,
- 5) dotychczasowe doświadczenia organizacji w realizacji zadań podobnego rodzaju.

Rozdział VIII
Sposób oceny realizacji programu
§ 13

1. Sprawozdanie z realizacji programu przedstawi Wójtowi Kierownik Referatu Obywatelsko - Gospodarczego
2. Sprawozdanie z realizacji programu współpracy za rok 2018 Wójt przedstawi Radzie Gminy Bodzechów w terminie do 31 maja 2019 r.
3. Sprawozdanie, o którym mowa w pkt. 2 i 3 zostanie umieszczone na stronie internetowej urzędu, w Biuletynie Informacji Publicznej.

§ 14

1. Realizacja programu współpracy jest poddana ewaluacji rozumianej jako planowe działania mające na celu ocenę realizacji wykonania programu.

2. Celem wieloletniego monitoringu realizacji programu współpracy ustala się następujące wskaźniki ewaluacji:

- 1) liczba otwartych konkursów ofert,
- 2) liczba ofert złożonych w otwartych konkursach ofert,
- 3) liczba umów zawartych na realizację zadania publicznego,
- 4) liczba umów, które nie zostały zrealizowane, (rozwiązane, zerwane lub unieważnione),
- 5) liczba umów zawartych w formie wsparcia i w formie powierzenia,
- 6) ilość zadań, których realizację zlecono organizacjom pozarządowym w oparciu o środki budżetowe,
- 7) liczba obszarów zadaniowych,
- 8) wysokość środków finansowych przekazanych organizacjom w poszczególnych obszarach zadaniowych,
- 9) liczba beneficjentów realizowanych zadań,
- 10) liczba organizacji pozarządowych realizujących zadania publiczne w oparciu o środki budżetowe ,
- 11) liczba wspólnie realizowanych zadań,
- 12) wysokość środków finansowych przeznaczonych przez organizacje pozarządowe oraz inne podmioty na realizację zadań publicznych,
- 13) wysokość budżetowych środków finansowych przeznaczonych na realizację Programu.

Rozdział IX

Informacje o sposobie tworzenia programu oraz przebiegu konsultacji

§ 15.

1. Prace nad przygotowaniem Programu zostały zainicjowane i przeprowadzone przez osobę upoważnioną przez Wójta ds. współpracy z organizacjami pozarządowymi.

2. Przygotowanie oraz konsultacje programu objęło realizację następujących działań:

- 1) przygotowanie informacji na temat wysokości planowanych środków finansowych przeznaczonych na realizację zadań publicznych przez organizację oraz priorytetów w realizacji zadań publicznych,
- 2) opracowanie projektu Programu,
- 3) skierowanie projektu Programu do konsultacji poprzez upublicznienie na stronie internetowej urzędu,
- 4) rozpatrzenie opinii i uwag złożonych przez organizacje podczas konsultacji,

Rozdział X

Postanowienia końcowe

§ 16.

W zakresie nie uregulowanym niniejszym Programem, do współpracy Gminy i gminnych jednostek organizacyjnych z organizacjami stosuje się odpowiednie przepisy ustawy.

UZASADNIENIE

Obowiązek opracowania Programu współpracy Gminy Bodzechów z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego w 2018 roku wynika z ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

Projekt uchwały Rady Gminy reguluje zasady wzajemnej współpracy, która ma opierać się na zasadach pomocniczości, suwerenności stron, partnerstwa, efektywności, uczciwej konkurencji i jawności.

W projekcie uchwały określono zasady formy współpracy z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego jak również formy wsparcia organizacji przez organy Gminy Bodzechów.